

Epidemiološka izvješća

Epidemiologic Reports

Epidemiologija zaraze HIV-om u Hrvatskoj od 1985. do 2007. godine

Epidemiology of HIV-infection in Croatia in the period from 1985 to 2007

Od 1985. g., kada su zabilježeni prvi slučajevi HIV-a u Hrvatskoj, do kraja 2007. g. registrirano je 663 osobe kojima je dijagnosticirana HIV infekcija (podaci Registra za HIV/AIDS), od kojih je 270 razvilo AIDS i 141 umrlo. Odnos zaraženih muškaraca i žena je 4:1. U zadnjih pet godina vidljiv je trend porasta broja dijagnosticiranih slučajeva HIV infekcije, dok broj oboljelih od AIDS-a i broj smrti zaraženih osoba stagnira ili lagano pada. Ovaj trend objašnjavamo djelomično stvarnim porastom broja zaražavanja, a djelomično poboljšanjem dostupnosti testiranja na HIV i time veći broj registriranih slučajeva, prvenstveno

u populacijama s najviše rizičnih ponašanja. Pad u trendu obolijevanja od AIDS-a i broju smrti pripisuje se učinkovitosti visokopotentne antiretrovirusne terapije koja se u Hrvatskoj koristi od 1997. godine.

Vjerojatni put prijenosa infekcije u 43 % zaraženih je muški homoseksualni odnos, nešto manje (39 %) zaraženo je heteroseksualnim odnosom. Za razliku od populacije muškaraca koji prakticiraju seks s drugim muškarcima, u kojoj svjedočimo autohtonij epidemiji, zaražavanja heteroseksualnim odnosom su i dalje značajno vezana za boravak u inozemstvu, trgovinu seksom i učestalo mijenjanje partnera. Nešto manje od 9 % zaraženih osoba infekciju je steklo dijeljenjem pribora za intravensko korištenje droga, a svi ostali načini prijenosa (transfuzija zaražene krvi, prijenos s majke na dijete) čine manje od 5 % zaraženih.

HIV bolest registrirana je u svim županijama u Republici Hrvatskoj. Najveći broj slučajeva je u gradu Zagrebu i Primorsko-Goranskoj županiji (više od 20 na

Tablica 1. Registrirani godišnji broj zaraženih HIV-om u Hrvatskoj u razdoblju 1985.–2007. godine

Table 1. Annual number of HIV-infected persons recorded in Croatia in the period 1985–2007

Godina	Broj
1985.	10
1986.	7
1987.	26
1988.	14
1989.	5
1990.	9
1991.	16
1992.	13
1993.	21
1994.	26
1995.	20
1996.	28
1997.	29
1998.	36
1999.	30
2000.	36
2001.	26
2002.	43
2003.	49
2004.	51
2005.	66
2006.	56
2007.	46
Ukupno	663

Tablica 2. Registrirani godišnji broj oboljelih od AIDS-a u Hrvatskoj u razdoblju 1986.–2007. godine

Table 2. Annual number of AIDS cases recorded in Croatia in the period 1986–2007

Godina	Broj
1986.	2
1987.	8
1988.	9
1989.	3
1990.	9
1991.	11
1992.	8
1993.	10
1994.	17
1995.	15
1996.	18
1997.	17
1998.	13
1999.	16
2000.	19
2001.	7
2002.	19
2003.	10
2004.	13
2005.	19
2006.	20
2007.	7
Ukupno	270

Tablica 3. Registrirane smrti osoba zaraženih HIV-om u Hrvatskoj u razdoblju 1986.–2007. godine**Table 3.** Recorded number of deaths among HIV-infected persons in Croatia in the period 1986–2007

Godina	Broj
1986.	1
1987.	4
1988.	5
1989.	7
1990.	4
1991.	8
1992.	5
1993.	7
1994.	7
1995.	8
1996.	12
1997.	13
1998.	10
1999.	3
2000.	9
2001.	5
2002.	5
2003.	7
2004.	3
2005.	6
2006.	10
2007.	2
Ukupno	141

Tablica 4. Registrirani broj smrti osoba oboljelih od AIDS-a u Hrvatskoj u razdoblju 1986.–2007. godine**Table 4.** Recorded number of deaths among AIDS patients in Croatia in the period from 1986–2007

Godina	Broj
1986.	1
1987.	3
1988.	5
1989.	7
1990.	4
1991.	7
1992.	5
1993.	7
1994.	7
1995.	8
1996.	12
1997.	12
1998.	10
1999.	3
2000.	9
2001.	4
2002.	4
2003.	6
2004.	2
2005.	3
2006.	6
2007.	1
Ukupno	126

Tablica 5. Distribucija zaraženih HIV-om (1985.–2007. godine) prema spolu**Table 5.** Gender distribution among HIV-infected persons (1985–2007)

Spol	Broj	%
Ž	123	18,6
M	540	81,4
Ukupno	663	100,0

Tablica 6. Distribucija oboljelih od AIDS-a (1986.–2007. godine) prema spolu**Table 6.** Gender distribution among AIDS cases (1986–2007)

Spol	Broj	%
Ž	41	15,2
M	229	84,8
Ukupno	270	100,0

Tablica 7. Distribucija zaraženih HIV-om (1985.–2007. godine) po dobi**Table 7.** Age distribution among HIV-infected persons (1985–2007)

Dob	Broj	%
0	5	0,8
1–4	3	0,5
5–9	4	0,6
10–14	1	0,2
15–19	9	1,4
20–24	52	7,8
25–29	111	16,7
30–34	113	17,0
35–39	106	16,0
40–44	78	11,8
45–49	65	9,8
50–54	50	7,5
55–59	24	3,6
60+	42	6,3
Ukupno	663	100,0

100 000), zatim slijede priobalne županije dok je najniža u županijama središnje Hrvatske, krajnjem istoku i Ličko-senjskoj županiji (manje od 5 na 100 000). Epidemiološka se situacija na nivou županija razlikuje prema putovima prijenosa: tako u gradu Zagrebu dominira muški homoseksualni put prijenosa, a u priobalnim županijama heteroseksualni prijenos, prvenstveno među pomorcima i njihovim trajnim partnericama u Hrvatskoj.

Uskoro ćemo publicirati i podatke prošlogodišnjih istraživanja rizika u populaciji muškaraca koji prakticiraju odnose s muškarcima, te podatke o rizicima i prevalenciji HIV-a i virusnih hepatitisa u populaciji intravenskih korisnika droga. Nadamo se da ćemo planiranim aktivnostima i

Tablica 8. Distribucija oboljelih od AIDS-a (1986.–2007. godine) po dobi**Table 8.** Age distribution among AIDS cases (1986–2007)

Dob	Broj	%
0	1	0,4
1–4	1	0,4
5–9	1	0,4
10–14	1	0,4
15–19	3	1,1
20–24	7	2,6
25–29	26	9,6
30–34	44	16,3
35–39	45	16,7
40–44	41	15,2
45–49	35	13,0
50–54	24	8,9
55–59	14	5,2
60+	27	10,0
Ukupno	270	100,0

Tablica 9. Distribucija zaraženih HIV-om (1985.–2007. godine) prema vjerojatnom putu prijenosa zaraze**Table 9.** Distribution of HIV-infected persons according to probable mode of transmission (1985–2007)

Vjerojatni put prijenosa infekcije	Broj	%
Muški homoseksualni	287	43,3
Heteroseksualni – izvan trajne veze	170	25,6
Heteroseksualni – od stalnog partnera/ice	87	13,1
Injiciranjem droga	59	8,9
Oboljeli od hemofilije – zaraženim preparatima	14	2,1
Dijete zaražene majke	11	1,7
Primalac zaraženih krvnih preparata	3	0,5
Nepoznato	32	4,8
Ukupno	663	100

Tablica 10. Distribucija oboljelih od AIDS-a (1986.–2007. godine) prema vjerojatnom putu prijenosa zaraze**Table 10.** Distribution of AIDS cases according to probable mode of transmission (1986–2007)

Vjerojatni put prijenosa infekcije	Broj	%
Muški homoseksualni	115	42,6
Heteroseksualni – izvan trajne veze	86	31,9
Heteroseksualni – od stalnog partnera/ice	26	9,6
Injiciranjem droga	22	8,1
Oboljeli od hemofilije – zaraženim preparatima	8	3
Dijete zaražene majke	3	1,1
Primalac zaraženih krvnih preparata	0	0
Nepoznato	10	3,7
Ukupno	270	100

dalje uspjeti održati povoljnu epidemiološku situaciju, te unaprijediti skrb za zaražene osobe i osobe u povećanom riziku za infekciju.

*Branko Kolarić, dr. sc., dr. med.,
specijalist epidemiolog*

*Ira Gjenero-Margan, prof. dr. sc., dr. med.,
specijalist epidemiolog*

*Hrvatski zavod za javno zdravstvo
Rockefellerova 7, Zagreb*